

**HEMŞİRELİK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME
VE ATILGANLIK BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

***THE INVESTIGATION OF PROBLEM-SOLVING ABILITIES AND
ASSERTIVENESS OF SCHOOL OF NURSING STUDENTS***

Fatma ORGUN*

Nilay Ö.ZKÜTÜK*

Münevver YALÇINKAYA**

*E. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Hemşirelikte Öğretim Anabilim Dalı Bornova - İZMİR

**E.Ü. Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi, Planlaması, Ekonomisi ve Teftişi Anabilim Dalı

Anahtar Sözcükler: Problem Çözme, Atılganlık, Hemşire Öğrenci, Hemşirelik Eğitimi

Key words: Problem Solving, assertiveness, Nursing Student, Nursing Education

***19-22 Eylül 2001 I. Uluslararası & V. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresinde Poster
Bildiri olarak sunulmuştur.**

ÖZET

İçinde yaşadığımız bilgi çağında; hemşirelik eğiliminde, geleceğin hemşireleri olan öğrencilerin problem çözme becerilerine sahip, girişken davranış biçimini kazanmış bir şekilde yetişmiş olmalarının büyük önemi vardır. Bu düşünceden hareketle; bu çalışma, farklı iki yöntemle öğrenim görmekte olan hemşire adaylarında problem çözme ve girişkenlik becerilerinin irdelenmesi amacıyla planlanmıştır.

Bu araştırma; betimsel bir çalışma olup, araştırmanın evrenini, probleme dayalı öğretim yöntemin' kullanarak eğilim vermekte olan Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu ile geleneksel öğretim yöntemlerini kullanarak eğitim vermekte olan Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu'ndaki 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmemiş olup, araştırmanın evren' örneklemini oluşturmaktadır.

Verilerin elde edilmesinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen bir kişisel bilgi formu, Rathus Atılganlık Envanteri (RAE) (Voltan-Acar, 1980) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) (Şahin, Şahin & Heppner, 1993) kullanılmıştır. Ölçeklere ilişkin tarafımızdan yapılan güvenilirlik analizi sonucu bulunan güvenilirlik katsayıları PÇE $r = .8127$ ve RAE $r = .8443$ 'dür. Verilerin çözümlenmesinde korelasyon, tek yönlü varyans analizi, t ve scheffe testleri uygulanmıştır ve önem düzeyi $.05$ olarak alınmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre: hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri yönünden "Orta Düzeyde" ve atılganlık becerileri yönünden de "Atılğan Grupta" oldukları saptanmıştır.

SUMMARY

Today's information Era requires and candidate-nurses (nursing students) have to be trained as having acquired a functional problem-solving ability and assertive behavioral mood. This is of high importance. With this logic, this research aims at inquiring problem solving abilities and assertiveness of crurrrIrrkate-nurses (using) two distrinct methods.

The research iva.s clescriptive, and the population of the study was composed of first year nursing-students of the Ege University which provides the traditional training strategies and of Cumhuriyet Universty which provides problem based training strategies. In the study. the sample-,selection was not made; the population of the research was used as sampling.

It was utilized a personel questionairre developed by the researchers. Rathus Assertiveness Scave (RAS) (Voltan-Acar. 1980) and Problem-Solving Scave (PSS) (Şahin. Şallin&Happner, 1993) in order to obtairt data and information. The reliability coefficient found as the result of the reliability analysis done by us related to example is PSS $r=.8127$ and RIS $r=.8443$. In analyzing the data. correlation. one-sided variation analysis. t and scheffe tesis are applied and the level of irnportance is taken as .05.

According to the results of the study; it has been determined that the nursing students are in "middie level" in terms of problem solving ability and that they are in "assertive group" in terms of assertiveness

GİRİŞ

Eğitim, çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı bir biçimde uyum sağlamalarını yetenek ve bilgilerini geliştirip, davranışlarında istenilen değişikliği yaratmalarını, özgüvenlerini arttırarak içinde yaşadıkları toplumda daha başarılı, üretken ve aranılan bireyler olmalarını amaçlar (Çam ve ark. 1998; Hesapçoğlu, 1994). Yükseköğrenime başlamak ise kişiye daha büyük bir güven ve sorumluluk kazandırır. Genç birey kendi yaşamını kontrol etmek ve geleceği üzerinde etkili olmak konusunda daha fazla sorumluluk alır. Bağımsız düşünme becerisini geliştirir ve sorunlarını çözebileceği konusunda güven kazanır. Özellikle sorunların çok fazla olduğu hemşirelik mesleğine ilk adımı atan hemşirelik öğrencilerinde okula girdikten kısa bir süre sonra oluşan rol değişimleri onların atılacak durumlarını ve problem çözme becerilerini etkileyebilir. Hemşirelik eğiliminde geleceğin hemşireleri olan öğrencilerin problem çözme becerilerine sahip, girişimci davranış biçimi kazanmış olmalarının büyük önemi vardır (Karaaslan ve Çam, 1998).

Bugünün toplumu da değerlere körü körüne uyan kişileri değil, yaratıcı, eleştirel ve analitik düşünebilen, karşılaştığı değişik problemleri çözebilen girişken kişileri gerektirmektedir. Bu bağlamda; hemşirelik öğrencilerinin de, üretken, yaratıcı, pozitif düşünen yeni bilgilere

nasıl ulaşılabileceğini ve bunları beceriye nasıl dönüştüreceğini bilen, karşılaştığı problemlere çözüm getirebilen ve girişken bireyler olması beklenmektedir (Erdem, 2001).

Bu düşünceden hareketle; bu çalışma, farklı iki yöntemle öğretim yapmakla olan Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinde problem çözme ve girişkenlik becerilerinin irdelenmesi amacıyla planlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, araştırmada alt problem niteliğindeki şu sorulara yanıt aranmıştır;

Öğrenci hemşirelerin Problem Çözme ve Atılacak Becerileri:

1. Yaş, en uzun süreli yaşadıkları yere, şu anda yaşadığı yere, anne-baba öğrenim durumuna ve mesleğine, sosyo-ekonomik durumuna, aylık geliri nereden karşıladığına, mezun olduğu lise türüne, okulu tercih etme sırasına ve üniversitelere göre değişmekte midir?
2. Kendilerini yaratıcı bulma durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
3. Hemşirelik Yüksekokullarında uygulanan öğretim yöntemlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Sayıtlar ve Sınırlılıklar

Bu araştırma, çalışmaya katılan öğrencilerin görüşlerini içtenlikle yansıttıkları temel sayılına dayanmaktadır. Araştırma, Cumhuriyet Üniversitesi ve Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokullarında 2000.- 2001 öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim görmekle olan 1.sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi: Bu araştırma, Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme ve atılacak becerilerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan betimsel bir çalışmadır.

Araştırmanın Yeri: Araştırma Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu ile Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulunda uygulanmıştır. Veriler toplanmadan önce araştırma yapılan kurumdan izin alınmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Araştırma, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu (E.0.11Y0) ve Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokullarında (C.Ü.HYO) 2000-2001 öğretim yılında 1. sınıfta öğrenim görmekte olan 182 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Örneklem seçimine gidilmemiş olup, araştırmanın evreni örneklemini oluşturmaktadır.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak üç form kullanılmıştır. Bunlar; araştırmacılar tarafından geliştirilen öğrencileri tanıtıcı bilgi formu, Rathus Atılganlık Envanteri (Voltan-Acar, 1980) ve Problem Çözme Envanter' (Şahin , Şahin & Heppner, 1993) dir.

PÇE, Heppner Petersen (1982) tarafından geliştirilmiş ve Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından uyarlanmış. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı $r=88$ bulunmuştur. Ölçeğe ilişkin tarafımızdan yapılan güvenilirlik analizi sonucu bulunan güvenilirlik katsayısı ise $r=.8127$ dir. Ölçek 35 sorudan ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır, Bunlar; Düşünen Yaklaşım, Kaçınan Yaklaşım, Değerlendirici Yaklaşım, Kendine Güvenli Yaklaşım ve Planlı Yaklaşım'dır. Ölçekteki 1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30 ve 34. maddeler ters olmak koşulu ile her madde l'den 6'ya kadar puanlanmıştır. Ölçeğin puan ranjı 32-192 arasındadır. Toplam puanın değişimi, bireyin problem çözmede kendilerini algılama düzeylerini belirlemektedir.

RAE, S. Rathus tarafından geliştirilmiş ve Voltan (1980) tarafından uyarlanmış. Üniversite öğrencilerinin Atılganlık Becerileri ölçeğinin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı $r=.77$ olarak bulunmuştur (Voltan, 1980). Ölçeğe ilişkin araştırmacılarca yapılan analiz sonucu güvenilirlik katsayısı ise $r=.8443$ bulunmuştur. 30 maddeden oluşan ölçeğin puanlaması 6=Çok iyi uyuyor 5=Oldukça iyi anlatıyor, 4=Biraz uyuyor, 3=Pek uymuyor, 2=Oldukça Uymuyor ve 1=1-İç uymuyor şeklindedir. Ters puanlama yapılan maddeler; 1, 2, 4, 5, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 23, 24, 26 ve 30' dur. Verilerin çözümlenmesinde, korelasyon, tek yönlü varyans analizi, t ve scheffe testleri uygulanmıştır ve önem düzeyi .05 olarak alınmıştır.

Ölçeklerden alınan puanların ortalamaları alındıktan sonra, puan ranjları toplam puanların yarım standart sapma bir aşağısı ve bir yukarısı alınarak hesaplanmıştır. Bu değerler de şu şekilde gruplandırılmıştır.

Tablo 1. PÇE ve RAE'den Elde Edilen Puan Ranılan

PÇE Gruplar	Puanlar	RAE Gruplar	Puanla'
Yüksek	81 ve altı	Çekingen	108 ve altı
Orta	82-95	Atılgan	109-127
Düşük	96 ve üzeri	Saldırgan	128 ve üzeri

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %46.7'si C.O.HYO, %53.3'ü E.Ü.HYO'unda öğrenim görmekte olup, öğrencilerin çoğunluğu (%57.7) 19-20 yaş grubundadır.

Öğrencilerin en uzun süreli yaşadıkları yerleşim yerine bakıldığında, %35.2'sinin ilde, yine %35.2'sinin ilçede yaşadıkları; %58.2' cinin yurttan kaldıkları, %72.5'inin aylık gelirlerini ailelerinden sağladıkları ve büyük bir çoğunluğunun da (%78,2) orta sosyo ekonomik gelir düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

Öğrencilerin annelerinin %62.1'i, babalarının ise %45.6'sı ilköğretim mezunu olup, annelerinin %84.1'i ev hanımı ve babalarının %28'i emeklidir.

Öğrencilerle ilgili tanıtıcı bilgiler birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin orta ve odanın altı sosyo ekonomik düzeye sahip ailelerin çocukları oldukları görülmektedir. Bu bulgular, hemşire öğrencilerle yapılan diğer araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir (Karaaslan ve Çam, 1998; Fadiloğlu ve ark, 1998; Çam ve ark, 1998).

Öğrencilerin, %58.8'i klasik (normal) lise ve %19.8'i Sağlık Meslek Lisesi çıkışlı olup: %13.7'si HYO'una ilk tercihi ile girerken, %44.0'i ise tercih sıralamasında on birinci ve üzeri bir tercih ile girmişlerdir.

Hemşirelik öğrencilerinin okumakta oldukları üniversite ile PÇE ve RAE puanlarının değerlendirilmesinde yapılan varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. öğrenci Hemşirelerin Problem Çözme ve Atılabilirlik Becerilerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

PÇE/RAE ÖLÇEKLERİ	Cumhuriyet Üniversitesi (n=85)		Ege Üniversitesi (n=97)		F	p
	X	s	2c	s		
Toplam PÇE	56.88	15.08	89.66	15.05	1.5411	.2161
Aceleel	28.01	5.63	28.07	4.96	.0059	.9388
Düşünen	12.12	3.96	13.26	3.67	4.0557	.0455*
Kaçınan	10.20	3.83	10.42	3.85	.1523	.6968
Değerlendirici	7.27	2.66	7.78	2.32	1.9271	.1668
Kendine Güvenli	16.11	4.33	16.61	4.25	.5779	.4481
Planlı	10.08	3.34	10.66	3.11	1.4601	.2285
Toplam RAE	117.08	19.31	119.35	17.24	.7010	.4036

Tablo 2'de görüldüğü gibi, öğrenci hemşirelerin toplam RAE ve toplam PÇE puan ortalamaları üniversite değişkenine göre farklılaşmamıştır (F=.7010, p=.4036: F=1.5411, p=.2161). PÇE'nin alt boyutlarından sadece "Düşünen Yaklaşım" boyutunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık göstermiş olup (F=4.0557, p=.0455), diğer boyutlarda (Aceleci, Kaçınan, Değerlendirici, Kendine Güvenli ve Planlı Yaklaşım) gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Toplam PÇE ve toplam RAE ile üniversite değişkenine göre yapılan karşılaştırma sonucunda

gruplar arasında anlamlı bir fark olmamasına rağmen, PÇE'ye bakıldığında, E.Ü.HYO öğrencilerinin ortalamasının (PÇEx=89.66) C.O. HY0 öğrencilerinden daha düşük (PÇEx=86.88), RAE'ye bakıldığında ise E. Ü. HY0 öğrencilerinin ortalaması= (RAEx=119.35) C. O. FIY0 öğrencilerinden daha yüksek (RAEx=117.08) olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre aktif öğrenme yönteminin kullanıldığı biçimiyle hem problem çözme hem de atılganlık becerilerini geliştirme üzerinde pek etkili olmadığı söylenebilir. Ancak hem genel ortalamalara bakıldığında hem de PÇE'nin düşünen boyutunda gruplar arasında anlamlı bir farklılığın çıkması aktif öğrenmenin Problem Çözme Becerileri kazandırmada biraz daha etkili olduğu söylenebilir.

Hemşirelik öğrencilerinin kendilerini yaratıcı bulma ile PÇE ve RAE puanları= değerlendirilmesinde kullanılan varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde; kendini yaratıcı bulma durumu la göre toplam RAE (F=8.4263, p= 0003) ve toplam PÇE puan ortalamaları (F= 15.8063, p=.0000) arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. PÇE'nin alt boyutlarına ilişkin yapılan analiz sonucunda tüm alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo 3. öğrenci Hemşirelerin Kendilerini Yaratıcı Bulma Durumları ile PÇE ve RAE Puanlarının Karşılaştırılması

PÇE/RAE	Kendini Yaratıcı						F	p
	Bulanlar (n=60)		K ismen Bulanlar		Bulmayanlar (n=16)			
Toplam PÇE	82.92	12.90	88.95	14.17	104.87	16.46	15.806	.0000*
Aceleci	27.07	4.81	28.22	5.47	30.56	4.87	2.9780	.0534'
Düşünen	11.88	3.24	12.77	3.87	15.56	4.52	6.1408	.0026*
Kaçıngan	9.40	3.99	10.25	3.38	14.18	3.85	10.986	.0000'
Değerlendirici	7.20	2.29	7.51	2.56	9.06	2.32	3.6528	.0279*
Kendine Güvenli	14.50	3.68	16.85	4.50	20.25	3.42	13.724	.0000*
Planlı	9.75	2.87	10.43	3.29	12.50	3.25	4.8242	.0091'
Toplam RAE	123.40	18.94	117.65	17.08	103.37	14.31	8.4263	.0003*

Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan scheffe testi sonucunda toplam RAE'de ve toplam PÇE'de kendini yaratıcı bulanlar (x=123.40; x=82.92) ve kısmen yaratıcı bulanlar (x=117.65 x= 88.95) ile kendini yaratıcı bulmayanlar (x=103.37; x=104.87) arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Rıza'ya göre (2001) yaratıcılık; alışılmışları bırakmak, başkalarının yaşantılarına açılmak, herkesin izlediği anayolun dışına çıkmak,

bilinmeyenlere doğru bir adım atmak, yeni bir düşünce çizgisi çizmek, var olan problemin çözümü için alternatifler üretmek, başka şeylerin icadına yol açabilen bir şey bulmak, var olan düşünceler arasında bir ilişki kurmak ya da yeni ve orijinal bir düşünceye varmaktır. ilgili literatür doğrultusunda, kendini yaratıcı ve kısmen yaratıcı bulan öğrencilerin hem PÇE hem de RAE'de kendilerini yaratıcı bulmayanlara göre daha becerili algıladıkları söylenebilir. Yalçınkaya ve arkadaşlarının (2001) yaptıktan araştırmada da, öğrencilerin kendilerini yaratıcı bulma durumları ile PÇE'nin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu buldu araştırma bulgular' ile paralellik göstermektedir.

Tablo 4. öğrenci Hemşirelerin Zeka Oyunları: Oynama Sıklığı ile PÇE ve RAE Puanlarının Karşılaştırılması

PÇE/ RAE	Zeka Oyunları Oynama Sıklığı										p
	Her zaman (n=24)		Sık Sık (n=52)		Ara sıra (n=101)		Hiç (n=5)				
Toplam	79.16	15.36	89.67	15.47	89.47	13.93	96.40	8.83	3.94		
PÇE											.009*
Aceleel	26.16	5.25	28.86	5.09	27.99	5.25	29.60	6.80	1.60	0	.191
Düşünen	11.00	3.12	13.11	4.26		12.86	3.61	14.20	5.49	2.17	.099
Kaçınan	9.41	4.01	10.07	3.75	10.49	3.76	13.60	4.16	1.83	0	.143
Değerlendi	5.66	2.04	8.15	2.82		7.65	2.22	8.00	2.44	6.18	.001*
ri Kendine	15.00	5.54	15.98			4.23	16.85	4.29	17.40	2.88	.248
Güvenli											.161
Planlı	9.08	3.22	10.85	3.11		10.48	3.24	10.00	3.16	1.73	.041
T o p	127.58	17.17	117.90	18.07	176.00	17.94	6	2	.8	0	.041
RAE								0	8	5	

Öğrenci hemşirelerin zeka oyunları oynama sıklığı ile PÇE ve RAE puanlarının değerlendirilmesinde kullanılan varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4'e bakıldığında, zeka oyunu oynama sıklığına göre toplam PÇE $p=.009$ ve RAE puan ortalamalarının ($F=2.805$, $p=.041$) anlamlı bir fark gösterdiği görülmektedir. Problem çözme envanterinin alt boyutlarından sadece "Değerlendirici Yaklaşım" alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F=6.182$, $p=.001$).

Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan scheffe testi sonucunda toplam PÇE puanında ve değerlendirici yaklaşım alt boyutunda, sık sık ($x=89.67$, $x=8.15$) ve ara sıra ($x=89.47$, $x=7.65$) diyenlerle, her zaman ($x=79.16$, $x=5.66$) diyenler arasında

anlamli bir fark bulunmuştur. Yine yapılan scheffe testi sonucunda toplam RAE puanında her zaman ($x=127.58$) ve ara sıra ($x=116.04$) diyenler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bilen(1990) ve Rıza (1995)'ya göre problemleri bir bulmaca ya da oyun gibi düşünerek zeka oyunu oynayanların problem çözme konusunda daha başarılı olacakları varsayılmaktadır. Bu araştırmadan elde edilen bulguların bu varsayımı doğrular nitelikte olduğu görülmektedir ve özellikle de düşünme becerisinde etkili olan değerlendirici alt boyutunda grupların farklılaşması bu yargıyı destekler niteliktedir.

Tablo 5. öğrenci Hemşirelerin PÇE ve RAE'den Aldıkları Puanlar

Toplam PÇE	88.3626	15.081
Toplam RAE	118.2912	18.218

Tablo 5'de görüldüğü gibi öğrenci hemşirelerin hem PÇE hem de RAE'den aldıkları puan ortalamaları yöntem bölümünde yapılan açıklamalar (Tablo 1) doğrultusunda değerlendirildiğinde, öğrencilerin PÇE becerilerinin ($88.36 \pm 15.081/2$) orta düzeyde, RAE becerilerinin de atılganlık ($118.2912 \pm 18.218/2$) düzeyinde olduğu saptanmıştır. Kutlu ve arkadaşlarının (1999) yapmış oldukları araştırmada da hemşirelik öğrencilerinin atılganlık becerileri yüksek bulunmuştur. Bu bulgu araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Tablo 8. öğrenci Hemşirelerin Kendi Problem Çözme ve Girişkenlik Algılan ile PÇE ve RAE Puanlarının karşılaştırılması

Değişken ler	Kendi Problem Çözme ve Girişkenlik Konusunda										P
	Yeterli Bulan		Kısmen Yeterli Bulan				Yetersiz Bulan				
	X	S	X	s	II	X	S				
Problem											
CiSizme Algısı											
Toplam PÇE	7	80.87	13.42	9	03.55	13.96	101.00	9.16	21.4983	.0000"	
Toplam RAE	8	123.2	19.19	8	114.43	17.01	6	116.33	6.71	5.4328	.0051'
Alı ai											
Toplam PÇE	6	83.63	14.73	8	89.15	14.18	2	96.59	15.02	8.2408	0004*
Toplam RAE	5	127.0	17.40	8	115.92	16.55	9	105.96	15.85	17.5100	.0000*

Öğrenci hemşirelerin kendi problem çözme ve girişkenlik algılan ile PÇE ve RAE puanlarının değerlendirilmesinde kullanılan varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular tablo &da gösterilmiştir.

Tablo 6'ya bakıldığında, toplam PÇE ve RAE puan ortalamaları ile kendi problem çözme algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu ($F=21.4983$, $p=.0000$; $F=5.4328$, $p=.0051$), bu anlamlılığın kendilerini problem çözme konusunda yeterli olarak algılayan öğrencilerin problem çözme ve atılganlık puan ortalamalarının belirgin olarak yüksek olmasından kaynaklandığı yapılan seheffe testi ile saptanmıştır. Öğrencilerin toplam PÇE ve RAE puan ortalamaları ile kendi girişkenlik algılan arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($F=8.2408$, $p=.0004$; $F=1.5100$, $p=.0000$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan seheffe testi sonucunda kendilerini girişkenlik konusunda yeterli algılayanların PÇE ve RAE puan ortalamalarının belirgin olarak diğerlerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Karaaslan ve Çam (1998)'in yapmış oldukları araştırmada da öğrencilerin kendi girişkenlik algılan ile girişkenlik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu araştırma bulgular' ile paralellik göstermektedir.

Öğrencilerin kendi problem çözme ve girişkenlik algılan ile PÇE ve RAE puan ortalamaları arasındaki bu anlamlı ilişki, bu ölçeklerin güvenli olarak kullanılabilirliği açısından olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Tablo 7. öğrenci Algılarına Göre öğretim Yöntemlerinin PÇE ve RAE Puanları ile Karşılaştırılması

PÇE RATHUS	Öğretim Yöntemleri						F	
	Geleneksel		Aktif		Kararsız			
Toplam PÇE	87.47	13.43	85.08	15.36	91.61	15.54	3.1817	.0439'
Aceleci	26.90	4.25	27.87	5.14	29.01	5.89	2.5248	.0829
Düşünen	12.92.	3.54	11.68	4.00	13.40	3.80	3.3686	.0366*
Kaçıngan	10.75	3.83	9.45	3.55	10.68	3.98	2.1348	.1213
Değerlendiriel	7.62	1.98	7.35	2.99	7.68	2.42	.2474	.7811
Kendine Güvenli	16.05	4.43	15.65	4.37	17.18	4.44	2.1059	.1247
Planlı	10.24	3.37	9.93	3.15	10.86	3.14	1.4122	.2463
Toplam RATHUS	121.77	16.81	117.53	19.64	116.33	17.93	1.4412	.2394

Hemşirelik Yüksekokullarında uygulanan öğretim yöntemleri ile öğrenci hemşirelerin PÇE ve RAE puanlarının karşılaştırılmasında kullanılan varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7'ye bakıldığında, toplam PÇE ve "Düşünen Yaklaşım" alt boyutunun puan ortalamaları ile Hemşirelik Yüksekokullarında uygulanan öğretim yöntemleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu ($F=3.1817$, $p=.0439$; $F=3.3686$, $p=.0366$) saptanmıştır. Buradaki

bulgular genellikle tablo 2'de yansıtılan bulgulara benzerlik göstermektedir. Bunun yanında bu bulgu doğrultusunda okulunda uygulanan öğretim yöntemi hakkında kararsız olan (belli bir fikri olmayan) öğrencilerin hem PÇE becerilerinin hem de RAE düzeylerinin diğer öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre; öğrenci hemşirelerin problem çözme becerileri yönünden "Orta Düzeyde" ve atılganlık becerileri yönünden de "Atılgan Grupta" oldukları saptanmıştır.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda şu konularda öneri getirilebilir:

- Öğrencilerin izledikleri yöntemin farkına vardırılması, o konuda bilinçlendirilmesi gerekmektedir.
- Meslekte daha başarılı olabilmeleri için ders programlarının, öğrencilerin problemlerle daha kolay başa çıkmalarını sağlayıcı şekilde zenginleştirilmesi
- Yaratıcılığın problem çözme ve girişkenlik becerileri üzerine olan etkisinden dolayı öğrencilerin problem çözme ve girişkenlik becerilerini geliştirmeleri için yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak tanınmalıdır.
- Benzer araştırmalar farklı üniversite ve bölümlerde yapılmalıdır.
- Çeşitli sınıf ve yaş gruplarında benzer çalışmalar gerçekleştirilmelidir.
- Öğrencilerin problem çözme ve girişkenlik becerilerine ilişkin deney-sel ve boylamsal araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Bilen M (1990). Plandan Uygulamaya öğretim. Ankara: Sistem Ofset. ss:103 -116.
2. Çam O. Khorlud L. Altuğ Özsoy S (1998). Öğrencilerin Çalışma Davranışı, Sınav Kaygısı ve Benlik Saygısını Başan Düzeyine Etkisinin İncelenmesi. E.O.HY0 Dergisi 14:3. 243-255.
3. Erdem Y (2001). Yüksekokul ve Sağlık Meslek Lisesi Mezunu Hemşirelerin Problemi Çözme Becerileri. Yeni Tıp Dergisi, 18:1, 11-13.
4. Façlıoğlu Ç ve ark.(1986). E.O.HY0 Öğrencilerinin Eğitim Sorunlarının ve Mesleksel Beklentilerinin Saptanması. LUlusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. İstanbul: Hilal Matbaacılık. 110-116.
5. HesaNioğlu M (1994). öğretim İlke ve Yöntemleri. İstanbul: Beta Basım A.Ş: 29-31
6. Karaaslan A: Çam O (1998). öğrenci Hemşirelerin Girişkenlik ve Kişiler Arası İlişki Tarzlarının İncelenmesi. E. ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, 14: I. 39-51.

7. Kutlu Y, Buzlu S. Sever A D. ve ark. (1999). İ. Ü. Floranee Niglhingale 1.1Y0 öğrencilerinin 4 Yıllık Eğitim Süresi İçindeki Atılganlık Düzeyi Ve Beniik Saygıların Araştırılması. 4. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Kitabı, İstanbul: Çevik Matbaacılık. 244-249.
8. Rıza E T (1995). Eğitimde Yöntemler Teknolojisi. İzmir: Göksu Ofset, 65-77.
9. Rıza E T (2(101). Yaratıcılığı Geliştirme Teknikleri. İzmir: Kanyılmaz Matbaash 62-63.
10. Şahin I•1 N (1997). Bilişsel Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler. Türk Psikologlar Derneği Yayınları. 79-85.
11. Yalçınkaya M, Silkü A, Özkütük N, Orgun F (2003). öğretmen Adayları'nın Problem Çözme Becerileri. İzmir: Ege Eğitim Dergisi (basımda), (3): 2. 1-9
12. Voltan N (1980). Rathus Atılganlık Envanter' Geçerlik ve Güventrlik Çalışması. Psikoloji Dergisi, 10. 23-25.